

emсли info

Nr. 4 (22) **Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit** detsember 2002

JUHTKIRI

MIDA RIIK VÄÄRTUSTAB?

EMSLi käesoleva aasta viimane infoleht on täis teavet uutest ettevõtmistest ja lähenemistest. Ei ole enam kahtlust, et Eesti ühendused on saavutanud taseme ja positsiooni, mida peavad arvestama poliitikud, ametnikud ja ettevõtjad. EMSL on väga rahul 2002. aastaga, enda, oma liikmete ja partnerite tööga. Peamine, mis selgelt tunda, on ühenduste oskuslikkus ja kvaliteet oma eesmärkide täitmisel, organisatsioonide tegevuskultuuri tõstmisel ja inimeste kaasamisel.

lk. 2

VALMINUD ON ANALÜÜS KORRUPTSIOONI LEVIKUST IDA-EUROOPAS

Novembris valmis Avatud Ühiskonna Instituudi ja Jaan Tõnissoni Instituudi poolt koostatud korruptsioonialane raport, mis käsitleb erinevate institutsioonide stabiilsust, läbipaistvust ja tõhusust.

lk. 3

MAKSUNDUS

Eesti maksundus ei ole keeruline, kuid ühendustel on siin pead murda ning nõrdimust avaldada põhjust küll. EMSL on leidnud kolm seadusandluse valdkonda, millega peame lähiaastatel tööd tegema.

lk. 5

STATISTIKA

Riigikogus vastu võetud Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsioonis (EKAK) on määratletud avaliku võimu ja kodanikualgatuse vastastikku täiendavad rollid ning koostöömise põhimõtted avaliku poliitika kujundamisel ja teostamisel ning Eesti kodanikuühiskonna ülesehitamisel.

lk. 7

EMÜ SUURKOGU

1. veebruaril 2003. aastal algusega kell 10.00 toimub Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua (EMÜ) III Suurkogu Tallinnas, Sakala keskuses.

lk. 7

SA EESTI ÕIGUSKESKUS

Eesti Õiguskeskusel on kaks osakonda – koolitusosakond ning teabeosakond. Koolitusosakonna peamiseks tegevusvaldkonnaks on kohtunike, prokuröride jt juriidiliste erialade esindajate täiendkoolitamine, aga samuti ka riigiametnike eurokoolitus.

lk. 6

EMSLI ÜLDKOOSOLEK

1. novembril toimus EMSLi 2002. aasta üldkoosolek, et valida EMSLi nõukokku 5 uut liiget.

lk. 6

EDUKA ARENGU FOORUM

Äripäev korraldas 2002. aasta Eduka Arengu Foorumi teemal "Kuidas kasvatada Eesti majanduskasvu 10%". Koos EMSLiga otsustati üks osa pühendada ka ettevõtte sotsiaalsele vastutusele – uuele majanduse ja äritegemise mudelile.

lk. 4

VABATAHTLIK TEGEVUS HAKKAB JÕUDMA UUELE TASEMELE

Ligi kolm aastat tagasi Peipsi Koostöö Keskuse juures tegevust alustanud Tartu Vabatahtlike Keskuse (TVK) esimeseks ülesandeks oli vabatahtliku töö idee ja olemuse propageerimine.

lk. 3

KAGU-EESTI TUGIKESKUS

Kagu-Eesti tugikeskuse teeninduspiirkonnas on Võru, Valga ja Põlva maakonna mittetulundusühendused.

lk. 2

HEA KODANIKU PÕHIMÕTTED

Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua esinduskogu koostas 26. novembril toimunud kodanikupäevaks kümnest punktist koosnevad hea kodaniku põhimõtted.

lk. 8

JUHTKIRI

MIDA RIIK VÄÄRTUSTAB?

EMSLi käesoleva aasta viimane infoleht on täis teavet uutest ettevõtmistest ja lähenemistest. Ei ole enam kahtlust, et Eesti ühendused on saavutanud taseme ja positsiooni, mida peavad arvestama poliitikud, ametnikud ja ettevõtjad. EMSL on väga rahul 2002. aastaga, enda, oma liikmete ja partnerite tööga. Peamine, mis selgelt tunda, on ühenduste oskuslikkus ja kvaliteet oma eesmärkide täitmisel, organisatsioonide tegevuskultuuri tõstmisel ja inimeste kaasamisel.

Absoluutselt aga ei saa nõus olla sellega, et mittetulunduslikku vormi kasutavate riigi ja kohalike omavalitsuste poolt loodud ühenduste kontrollimatu ja vaenulik käitumine meie pähe määratakse ning meid maffiaga võrreldakse. Ka ei saa nõus olla ministeeriumide kasvava "kaasamissooviga", kui küsitakse ühendustelt kommentaare ühe või teise dokumendi koostamiseks, antakse selleks aega viis päeva ja hiljem ei kajastu meie töö kuskil. Nõrddima paneb, et riigieelarves ei leita endiselt ressursse tugisüsteemi rahastamiseks. Taunime ka selliste ühenduste käitumist, kus paar inimest endale kõlava nime võtavad ja sadade tuhandete nimel kõnelema kipuvad, omamata selleks volitusi, oskusi ega teadmisi.

Aga kiidame: neid, kes eestkostekampaaniate ja väljaastumistega meie keskkonda paremaks muudavad; neid, kes aina enam omanimelisi fonde loovad ja filantroopiaga tegelevad; neid, kes ühendustes oma partnereid näevad ja koos asju teevad; neid, kes oma tegemistest avalikult kõnelevad ja enda kohta teavet jagavad; neid, kes vabatahtlikult tööd teevad; neid, kes vabatahtlikke rakendavad; neid, kes eetikakoodeksit järgivad; neid, kes EKAKI kasutavad; neid, kes rahvusvaheliselt Eesti mainet tõstavad; neid, kes kohalikku elu arendavad; neid, kes lisaks majanduskasule ka ühiskonda investeerivad; neid, kes oma tegemistes keskkonnasõbralikud ja säästlikud on; neid, kes noori andeid toetavad; neid, kes puuetega inimeste eest seisavad; neid, kes head teevad; neid, kes head kodanikud on; neid, kes sõbralikud, ausad ja lõbusad on.

KRISTINA MÄND
EMSLi juhataja
kristina@ngo.ee

TUGIKESKUSED

MTÜ KAGU-EESTI TUGIKESKUS

Kagu-Eesti tugikeskuse teeninduspiirkonnas on Võru, Valga ja Põlva maakonna ühendused. Kuigi registreeritud ühendusi on kolmes maakonnas natuke üle tuhande, siis neid, kes tegelevad kodanikualgatusliku tegevusega, on nende hulgas pisut üle kolmandiku. Enamikuga on meil kolme tegevusaasta jooksul ka side olnud. Kagu-Eestis annab ühendustele oma rolli kaugus tõmbekeskustest ja suletus riigipiiridega.

Nad tegelevad edukalt sotsiaalmajanduslike probleemide lahendamise, sealhulgas inimeste ettevalmistamisega ettevõtluseks, passiivse elanikkonna aktiveerimisega ja huvihariduse korraldamise ning vaba aja sisustamisega. Maapiirkonna ühenduste omapäraks on lai tegevusvaldkond vastavalt oma piirkonna vajadustele.

Aktiivselt tegutsevad ühendused on saavutanud hea maine, mis on taganud neile arenguvõimelisuse, jätkusuutlikkuse ja usalduse rahastajate poolt.

Kahel viimasel aastal on sõlmitud rida huvihariduse lepinguid omavalitsuste ja ühenduste vahel. Paraku peab tõdema, et omavalitsuste toetus katab küll igapäevaseks tegevuseks vajaminevad kulud, kuid sellest ei piisa investeringuteks, mis tagaksid väga hea teenuse osutamise. Investeeringud sõltuvad juba ühenduste juhtide oskustest leida lisaraha. Suuremat investeeringutoetust on Kagu-Eesti ühendustele andnud Hollandi Fondide Ühendus. Arvestatav on olnud ühenduste partnerite abi teistest riikidest. Sponsorluse osa on jäänud märkamatuks.

Meeldis projektikirjutamise koolitus

Tugikeskuse 2002. aasta üritustest said ühenduste poolt parima vastuvõtu erinevad projektikirjutamise ja projektijuhtimise koolitused.

Kahepäevane koolitus toimus neile, kellel puudusid eelnevad projektide kirjutamise ja juhtimise kogemused. Koolitus oli suunatud siseriiklikele programmidele ja seepärast olid ka tulemused kiiresti nähtavad.

Edasijõudnutele toimus kolmepäevane Euroopa Liidu projektide kirjutamise koolitus. Peamine rõhk oli ideede arendamisel ja ühenduse strateegilise plaani koostamisel. Pärast koolitust toimusid vastavalt valminud strateegiatele individuaalsed konsultatsioonid võimalike rahaallikate kohta.

Tugikeskusele oli oluliseks korraldatud küsitlus ja sellele järgnevat ajurünnak jätkusuutlikele ühendustele. Saadud tulemusi kasutame tegevuse planeerimisel ja rahastuse taotlemisel järgmiseks aastaks.

Oleme näinud pikemat aega tegutsevate ühenduste juhtide suurt koormust ja liikmete eemalejäämist aktiivsest tegevusest. Koos juhtidega selgitasime välja ühenduste ühised tugevad küljed, nõrkused ja vajadused. Selgus, et juhid vajavad kõrgemal tasemel koolitust erinevates valdkondades. Senised koolitused ei ole arvestanud koolitatavate taset, vajalikud koolitused on jälle kättesaamatud kauguse ja hinna poolest.

Klientide ring laieneb

Lisaks ühendustele on meie klientideks kujunenud riigi ja kohalike omavalitsuste asutused ning tudengid. Peamiseks sooviks on saada informatsiooni kindlas valdkonnas tegutsevate ühingute kohta. Meie eelseks on informatsioon reaalsetelt tegutsevate ühenduste ja inimeste kohta.

Suurenenud on tugikeskuse kaasatus kohalikkude arendustegevusse. Kolmeaastase tegevusega oleme muutunud arvestatavaks partneriks kohalikul tasandil.

Lisaks tavapärastele raamatupidamist, asutamist, lepinguid ja rahastamist puudutavatele küsimustele pöördus sel aastal meie poole neli ühingut, kes soovisid oma tegevuse lõpetada. See näitab ühenduste eesmärkide täitumist ja juhtide vastutust ühenduse ees.

Kagu-Eesti tugikeskus on seadnud oma igapäevaseks eesmärgiks olla toeks organisatsioonidele, kui nad abi vajavad. Paraku pole meil küll raha, mida jagada, kuid nõu ja moraalselt tuge olema alati valmis andma.

Aasta on lõppemas. Seljataha jäävad mitmed tööd ja tegemised. Uude aastasse soovin kõigile ühendustele positiivseid mõtteid, uusi ideid ja julgust neid ellu viia.

HELGI KAPP

MTÜde Kagu-Eesti tugikeskuse koordinaator
Info@vaip.werro.ee

PROBLEEM

VALMINUD ON ANALÜÜS KORRUPTSIOONI LEVIKUST IDA-EUROOPAS

Novembris valmis Avatud Ühiskonna Instituudi ja Jaan Tõnissoni Instituudi poolt koostatud korruptsioonialane raport, mis käsitleb erinevate institutsioonide stabiilsust, läbipaistvust ja tõhusust.

Raport on osa köitest "Korruptsioon ja korruptsioonivastane poliitika kümnes kandidaatriigis Kesk- ja Ida-Euroopas". Avatud Ühiskonna Instituudi Euroopa Liiduga ühinemise seireprogramm (EUMAP) algatati 2000. aastal, et toetada kodanikuühiskonna sõltumatut seiret liitumise protsessi üle. EUMAPi korruptsiooni ja korruptsioonivastase poliitika seiremetoodika (<http://www.eumap.org/>) töötati välja koos Transparency Internationaliga, mis on kõige suurem rahvusvaheline korruptsioonivastane organisatsioon.

Raport keskendub korruptsiooni levikule kandidaatriikides ning samuti õiguslikele ja institutsionaalsetele struktuuridele ja poliitikale, millega valitsused korruptsiooni vastu võidelda püüavad.

Üldjoontes kinnitab aruanne laialtlevinud arvamust, et korruptsioon on meil väiksem probleem kui enamikes teistes Euroopa Liidu kandidaatriikides. Raporti kohaselt on Eesti teinud märkimisväärseid edusamme üldise korruptsioonivastase raamistiku loomisel, alates altkäemaksu, huvide konflikti ja vara deklareerimise seadustest kuni avaliku teabe seaduseni.

Siiski soovitataks kontrollida Eesti korruptsioonivastaste organite tegevust, eeskätt Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni ja Riigihangete Ametit. Samuti rõhutab Avatud Ühiskonna Instituut, et kõige suuremad korruptsiooniprobleemid on Eesti 247 kohalikus omavalitsuses, mille iseseisvus järjest kasvab ning mille üle välisjärelevalve pidevalt väheneb.

Analüüsist lähtuvalt esitati Eestile alljärgnevad soovitusel:

- 1) vaadata läbi Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni tegevust,
- 2) vaadata läbi kohalike omavalitsuste tegevuse üle tehtava kontrolli piisavus,
- 3) luua institutsionaalne mehhanism erakondade rahastamise kontrollimiseks ja järelevalveks,
- 4) vaadata läbi Riigihangete Ameti sõltumatus ning tugevdada selle järelevalve ja sanktsioonide kehtestamise suutlikkust.

TRIIN REINSALU

Jaan Tõnissoni Instituudi Korruptsioonianalüüsi Keskus
triin@jti.ee

VABATAHTLIKKUS

VABATAHTLIK TEGEVUS HAKKAB JÕUDMA UUELE TASEMELE

Ligi kolm aastat tagasi Peipsi Koostöö Keskuse juures tegevust alustanud Tartu Vabatahtlike Keskuse (TVK) esimeseks ülesandeks oli vabatahtliku töö idee ja olemuse propageerimine. Tol ajal tuli palju rääkida sellest, et nõukogudeaegne sunniviisiline vabatahtlik tegevus on õnneks leidnud oma koha ajaloo prügikastis ja tegelikult on vabatahtlikud kaasaegse kodanikuühiskonna alustala.

Viimasel ajal olen aga märganud uusi arenguid. Täna Eestis võtab vabatahtlik tegevus mitmeid erinevaid vorme. Paljud vabatahtlikult tegutsevad inimesed on organiseerunud vabauhendusteks, teised loovad lihtsalt kaasa suuremate organisatsioonide tegemistes, kolmandad panevad ennast kirja hiljuti loodud vabatahtlike keskustes, mis viivad neid kokku abivajajatega.

Eriti meeldiv on kuulda juhuslikult kohatud inimeste käest nende omaalgatuslikest vabatahtlikest ettevõtmistest. Näiteks tööbüroo konsultant, kelle juures käin ajamas hoopis muid asju, või siis juhuslik reisikaaslane pajatavad innustunult sellest, kuidas nad ehitavad mänguväljakuid või aitavad lastekodudes üritusi läbi viia.

Seega ei ole vabatahtlik töö Eesti inimestele enam võõras, kuid sellega seonduva ühesel defineerimisel jääme me täna veel hätta. Minu käest küsitakse tihti, et kes siis ikkagi on vabatahtlikud, kas vabauhenduste liikmed või teisi aitavad eraisikud? Kas vabatahtlikku tegevust saab ilma kehtivate seadustega vastuollu minemata nimetada tööks?

Piirid vajavad täpsustamist

Piiride täpsustamise eesmärgil uuris üks kolleeg hiljuti, kas TVK saadaks talle mõne vabatahtliku maale appi aeda värvima. Kuigi vabatahtliku töö all mõistetakse kellegi aitamist väljaspool sõprade ja sugulaste ringi ilma selle eest tasu saamata, vastasin kolleegile sel korral eitavalt. Lähtusin asjaolust, et kolleeg saaks aia värvimisega edukalt ise hakkama ja järelikult ta ei vaja abi.

Hiljem aga mõtlesin, et kui tegevus pakuks vabatahtlikule huvi ja kui värvitud aed rõõmustaks ka laiema avalikkuse silma, siis miks mitte?

Vastust ootavad ka küsimused, mis seotud vabatahtliku ja abisaaja kokkulepete kirjaliku fikseerimisega, vabatahtlikust tööst saadava kasu ja vabatahtlikule pakutavate hüvede maksustamisega või hoopiski vabatahtliku heaks soetatud vahendite maksust vabastamisega.

Praegu ei oska vist keegi öelda, mis saab siis, kui vabatahtlikud jätavad mingil põhjusel töö tegemata või kui organisatsioon ei täida vabatahtlikule antud lubadusi, sest kokkulepped sõlmitakse ju enamasti suusõnaliselt.

Keskusel uus projekt

Neile küsimustele vastuste otsimiseks viivad Peipsi Koostöö Keskus ja TVK Euroopa Liidu toel läbi projekti, mille käigus luuakse Eestis vabatahtlikku tööd koordineerivate keskuste ja vabauhenduste info- ja suhtlusvõrgustik ning algatatakse diskussioon vabatahtlikku tööd reguleeriva seadusandluse vajalikkuse üle. Juba täna ootame kõigi vabatahtlikega kokku puutuvate vabauhenduste ja eraisikute kogemusi, ettepanekuid ja küsimusi e-posti aadressil Tuulike.Mand@ctc.ee.

29. oktoobril 2002 registreeriti kuraditosina vabatahtliku initsiatiivil TVK iseseisva vabauhendusena. Meie edasised plaanid sisaldavad muuhulgas vabatahtlike koordinaatoritele ja keskustele koolituste korraldamist, vabauhenduste ja kohalike omavalitsustega koostöö tihendamist, kogenud välispartnerite aktiivset kaasamist ja mitmete põnevate ürituste läbiviimist.

5. detsember – vabatahtlike päev

Detsembris näiteks tähistasime 5. kuupäeval rahvusvahelist vabatahtlike päeva, küpsetasime piparkooke koos Mäe lastekodu ning Tartu Kristliku Kodu lastega, korraldasime peo 50le vaesemast perest pärit lapsele, kes lisaks piparkookidele said kingiks ka Noorte Mõõdukate eestvedamisel koolides kogutud mänguasjad, ja osalesime tantsustuudio Variety korraldatud jõuluettevõtmistes Vedu mõisatallis.

TUULIKE MÄND

MTÜ Tartu Vabatahtlike Keskus, juhatuse liige
Peipsi Koostöö Keskus
Tuulike.Mand@ctc.ee

EDUKA ARENGU FOORUM

27. – 28. november

EMSL, MTV, ÄRIPÄEV JA ETTEVÖTTE SOTSIAALNE VASTUTUS

Äripäev korraldas 2002. aasta Eduka Arengu Foorumi teemal "Kuidas kasvatada Eesti majanduskasvu 10%". Koos EMSLiga otsustati üks osa pühendada ka ettevõtte sotsiaalsele vastutusele – uuele majanduse ja äritegemise mudelile. EMSL tõi Ameerika saatkonna toel kohale Music TV turunduse asepresidendi (MTV *Vice President of Strategic Marketing and Trade*) Tim Rosta.

Lisaks esinesid ka Saku Õlletehase AS juhatuse esimees Cardo Remmel ja LHV juhataja Rain Lõhmus. Paneeli modereerisid EMSLi juhataja Kristina Mänd ja Äripäeva turundusdirektor Andrus Vaher.

Nii avalikul, äri- kui kolmandal sektoril on oma roll, mida teised nii efektiivselt täita ei saa. Samas ei jõua me eriti kaugele, kui käsitleme oma mittetulundusühingut või ettevõtet justkui eraldiseisvat üksust. Saame endiselt öelda, et mingi tegevus kuulub avalikku sektorisse, on mittetulunduslik või taotleb kasumit, kuid inimesed, probleemid ja teemad ei püsi enam ammu sektori piirides ning nendega tegelemine vajab ühist tegutsemist.

Kolme sektori tegevus ja ka kolmes sektoris töötavate inimeste tegevus ei tohi olla üksteisest eraldatud. Arusaam, et kui olen äriees, siis ainult äri peangi tegelema, on vale. Sama kehtib aga ka poliitiku ja mittetulundaja kohta. Peame andma oma osa ka teiste sektorite töös.

On selge, et inimeste ja gruppide vajaduste rahuldamine endale tagajärgedest aru andmata viib katastroofini. Samuti ei ole kahtlust, et sellised tulemused muudavad ka inimeste suhtumist ühendustesse, ettevõtetesse ja avalikku sektorisse.

Seepärast peame võrdselt organisatsiooni eesmärkidega arvestama ka töötajate vajadustega, kogukonna ja klientide soovidega, keskkonnaga ja ühiskondlike küsimustega. Võime seda nimetada heaks valitsemiseks; ettevõtete puhul aga sotsiaalseks vastutuseks, mis algab eetilise äri ja jätkub ühiskonda investeerimisega.

Eduka Arengu Foorumil rääkis Tim Rosta ühest peamisest võttest, mida ettevõtte saab edukalt koos ühendusega kasutada: turundusest, mis ühendatud ühiskondliku eesmärgiga (*cause-related marketing*). Mitme miljardi suurune äri Music TV on oma peamist sihtgruppi ja nende vajadusi arvestades juba aastaid toetanud HIV/AIDSi vastast võitlust ja kaasanud võitluste ka teisi. Lisaks ühenduste toetamisele teeb MTV näiteks eriprogramme ja saadab tuntud staare missioonidele Aafrikasse.

Cardo Remmel keskendus oma ettekandes Saku Õlletehase kui turuliidri vastutusele ning Rain Lõhmus eetilisele äri ja inimestevaheliste suhete tähtsusele.

Mitte väga ammu oli jutt ettevõtte sotsiaalsest vastutusest lihtsalt jutt. Vaid üksikud pioneerid kujundasid oma ettevõtteid nii, et nood oleksid aktiivsed ja ühiskondlikult meeletatud. Nüüd on muutumas normiks see, et ettevõtte käitub ühiskonnaliikmena. Ning selleks kaasatakse järjest enam partnereid avalikust sektorist ja ühendustest.

EMSL tänab Äripäeva ja kõiki, kes meid aitasid.

Materjalid on saadaval:
www.aripaev.ee/temp/seminar/27112002/seminar.html

EBATAVALINE VÕI LIHTSALT VASTUTUSTUNDLIK ÄRI?

The Body Shop on maailma ärimaastikul õige kummaline firma. Õigupoolest on tihti raske aru saada, kas tegu on radikaalse keskkonnakaitse, loomakaitse ja inimõiguste eest võitleva organisatsiooni või hoopis kasumit taotleva ettevõttega tavatähenduses.

Body Shopi loodusliku kosmeetika kaupluses Londoni kesklinnas kohtad Greenpeace'i T-särgis müüjaid, kel kõhu peal taastuvenergiat propageeriv sõnum. Lettidel lebavad kampaaniatrükised, mis kutsuvad üles toetama Greenpeace'i ja taastuvenergiat. Sertifitseeritud puidust kaupluselettide vahel jalutades võib teleekraanidelt jälgida, kuidas müüvad esemed valmivad Nepaali või Indoneesia küldes. Puidust kammid ja massaaživahendid on valmistatud Lõuna-Venemaa või Lõuna-Ameerika "mahajäänud" piirkondades. Nii toetab firma kokku ligi 20 kogukonda üle maailma, ostes neilt tooteid vahendajaid kasutamata ja propageerides sel moel õiglast kaubandust (*fair trade*). Igal aastal külastavad sajad Tšernobõli katastroofi läbi teinud lapsed firma kulul Inglismaad ja elavad Body Shopi töötajate peredes. Body Shopi omaniku Anita Roddickut võib aga näha marssimas ja sõna võtmas globaalse naftafirma ESSO vastu, sest firma on väidetavalt üks põhilisi Kyoto lepingu vastu lobby tegijaid maailmas. Body Shopi kontori ees võib näha suuri punaseid plakateid, millel ilutsevad hüüdlauseid "Toeta õiglast kaubandust!", "Kaitse inimõigusi!", "Kaitse oma planeeti!", "Loomkatsete vastu!" Need pole tühjad reklaamlauseid, vaid põhimõtted, mida Body Shop on ka tegelikult juba ligi 20 aastat ellu viinud.

Just Body Shop on olnud üheks pioneeriks firmade sotsiaalse vastutuse määratlemisel globaalse maailmakaubanduse ajastul. Sotsiaalne vastutus ja praegu leviv firma sotsiaalne auditeerimine on märk kasvavast vajadusest määratleda firmade laiemat rolli ühiskonnas. Elkõige väljendub see firmade sotsiaalaruannetes, mis tihti on ühendatud keskkonna- ja majandusaruannetega üheks säästvuse raportiks (*sustainability report*).

Pikka aega nähti firma peamise sotsiaalse vastutusena annetusi. Kuid annetustega on seotud vaid mõni üksik firma töötaja ja firma tegevust laiemalt see ei puuduta. Nüüd aga on märke, et paljud firmad vaatlevad oma sotsiaalset panust ja mõju juba kui orgaanilist osa oma tegevusest. Seda teevad nii Body Shop kui ka näiteks Eesti Eduka Arengu Foorumil tutvustatud Music TV.

Sotsiaalse vastutuse mõiste hõlmab peale firma suhete kogukonnaga ka firma suhteid kõikvõimalike huvigruppidega, mõju kohalikule poliitikale ning osalemist kodanikuühiskonna ülesehitamisel, kaasates nii oma kliente kui töötajaid.

Kasu, mida firma saab sotsiaalselt vastutustundlikult tegutsedes, on mitmekülgne. Olgu siin toodud MTV asepresidendi Tim Rosta poolt Tallinnas Äripäeva konverentsil nimetatud punktid: see annab konkurentsieelise, meeldib töötajatele ja ka kliendid nõuavad seda üha enam.

Loomulikult algab iga asi inimesest endast. Poleks Anita Roddickut, poleks ka sellist Body Shopi. Jääb vaid loota uue ärieeskonna pealekasvamisele Eestis, kes tähtsustaksid senisest enam firmade positiivset rolli kodanikuühiskonna ülesehitamisel. Siin on oluline ja mitte kerge roll kanda kõigil kodanikuühendustel ja EMSLil. Lootust, jõudu ja kannatust meile kõigile.

URMO LEHTVEER

Eestimaa Looduse Fond
Juhatuse liige ja avalike suhete juht
urmo@elfond.ee

EMSL MAAILMAS

EMSL – WALES

3. detsembril tegi Avatud Eesti Fondi juhataja ning EMSLi nõukogu liige Mall Hellam ettekande Brüsselis kodanikuühenduste ja kodanikuühiskonna arengut käsitleval Euroopa Liidu ümarlaual "Kodanikuühiskond ning valitsemine".

Seminaril analüüsiti Euroopa valitsemise ja juhtimise valget raamatut, samuti käsitleti Walesi kui Suurbritannia ühe rahvusliku piirkonna oskusi ning kogemusi kodanikualgatuse kaasamisel avalikus sektoris ning poliitikakujundamise protsessis.

Ümarlaual arutati, millised on Eesti kodanikuühenduste võimalused kaasaraäkimisel valitsemises nii kohalikul kui riiklikul tasandil. Mall Hellam andis ülevaate Eesti kodanikuühiskonna ettevalmistamisest ja informeeritusest Euroopa Liiduga liitumisel. Walesi vabatahtlike ühenduste esindajad kinnitasid, et on valmis nõustama Eesti vabatahtlike ühenduste struktuurifondide kasutamisel.

Ümarlaua korraldasid Euroopa Parlamendi liige Walesist Eluned Morgan, Walesi Vabatahtlike Ühenduste Nõukogu ja Walesi Euroopa Keskus.

Seminar oli mõeldud Ida-Euroopa, eelkõige aga Euroopa Liidu kandidaatriikide kodanikuühenduste esindajatele.

Lisainformatsioon:
www.ewrop.com

EMSL – EUROOPA NÕUKOGU

4.-5. novembrini viibisid Ülle Lepp EMSLi esindajana ning Tõnis Lukas Riigikogust Strasbourgis toimunud kodanike foorumil "Ühendused – demokraatliku valitsemise võtmetegelased" ("NGOs - key players in democratic governance").

Foorumi eesmärgiks oli vahetada teavet ja jagada kogemusi selles osas, kuidas Euroopa riigid kaasavad kodanikuühendusi demokraatlikku poliitikaprotsessi. Foorumil osales umbes 150 inimest, kelle hulgas oli nii Euroopa riikide valitsuste, parlamentide kui kodanikuühenduste esindajaid.

Ülle Lepp esines 15-minutilise ettekandega Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsiooni (EKAK) väljatöötamise protsessist. Eesti ettekannet märgiti tunnustavalt nii töögruppide töö kokkuvõtetes kui lõppistungil. Huvi Eesti materjalide vastu (nii EKAK, eetikakoodeks kui ühenduste elujõulisuse dokument) oli nii suur, et kaasavõetud materjale tuli kohapeal juurde paljundada.

Lisainformatsioon:
www.coe.ee

EMSL – NORRA

24.-27. oktoobrini toimus Lillehammeris Norras kümnes Balti mere riikide konverents (BSSSC, Baltic Sea States Sub-regional Conference). EMSL viis sinna kolm inimest, et leida häid partnereid norra ühenduste seast. Konverentsist võtsid osad kõik piirkonna maad. Eriti tore oli, et konverentsi töösse olid aktiivselt kaasatud noored, mis annab võimaluse BSSSC programmide põhjal arendada ka noorsoopoliitika valdkonda.

EMSL – Norra projekti teises etapis korraldab EMSL Norra ja Eesti ühenduste aprilli lõpus Tallinnas ühisseminari. Seminaril keskendutakse kolmele teemale Euroopa Liidu kontekstis: vabatahtlikkus, võrdõiguslikkus ja kohalike omavalitsuste ning ühenduste suhted.

Lisainformatsioon:
www.bsssc.com

MAKSUNDUS

Eesti maksundus ei ole keeruline, kuid ühendustel on siin pead murda ning nõrdimust avaldada põhjust küll. EMSL on leidnud kolm seadusandluse valdkonda, millega peame lähiaastatel tööd tegema:

- 1) maksuseadusandlus,
- 2) vabatahtlikkust puudutav seadusandlus,
- 3) avalikes huvides tegutsevate ühenduste staatus.

1. Maksundus

1) Probleemid ühenduste maksustamisega:
- maksustamine kohtleb kõiki ühendusi sarnaselt, sõltumata suurusest, käibest, eesmärgist;
- maksustatakse ka vabatahtlikele ja ühendustes mittetöötavatele inimestele tasutud kulutusi;
- peamine probleem on segadus maksusoodustusega, arusaamatused ühenduste endi seas seoses maksustamisega ning ebaselged kriteeriumid tulumaksusoodustusega nimekirja pääsemiseks.

2) Probleemid ühendustele antavate toetuste ja annetustega:

- rahastajatel on selgusetu, milliseid maksusoodustusi ühendused saavad ning seetõttu tehakse ühenduste projektide rahastamisel neile liiga;
- annetuste tegemisel on ettevõtetele arusaamatu maksusoodustuste tegemise kord ja see ei motiveeri ettevõtteid;
- annetuste tegemine eraisikute poolt võiks olla lahendatud lihtsamini (näiteks Ungari 1% seaduse eeskujul).

2. Vabatahtlikkus

- peamine probleem on, et seadusandluses ei kohelda vabatahtlikke kui töötajaid, vaid nendele tehtavad kulutused on isikule tulu saamine;
- tuleb teha analüüs, mida vabatahtlikkuse seisukohalt peaks seadusandlusesse lisama.

3. Avalikes huvides teenivad ühendused (public benefit organizations ehk PBOs)

- kriteeriumid tulumaksusoodustust saavate ühenduste nimekirja pääsemiseks ei ole selged;
- seadus ei erista avalikes ja liikmete huvides tegutsevaid ühendusi;
- avalikes huvides tegutsevad ühendused peaksid saama maksusoodustusi, kuid ka nende aruandlus ja finantskontroll peaksid olema rangemad.

Kokkuvõttes on need kolm küsimust üksteisega seotud ning ka lahendusi tuleb otsida neid koos käsitledes.

Peame nende küsimustega tegelemist oluliseks, sest nii EMSLil, tema liikmetel kui paljudel teistel on huvi ja vajadus need asjad selgeks saada. Ei tasu unustada, et Eesti ettevõtted tahavad järjest enam annetada ning seadusandlus peab annetamist motiveerima. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda soovib kergendada maksustamist ettevõtetele ja ka neid huvitab annetuste pool.

Poliitikauringute keskus Praxis ja Statistikaamet loovad aluseid korrektsemaks andmete kogumiseks ühendustelt, mis omakorda aitab paremini ühendusi selekteerida nende tegevuste, asutajate, rahastamisallikate jm alusel. Nende küsimuste lahendamiseks saab EMSL erialast toetust mitmest allikast. International Center for Not-for-profit Law (ICNL) on teinud ühisprojekti kaheksa Kesk- ja Ida-Euroopa riigiga, sh Eesti ja EMSLiga seadusandliku keskkonna parandamiseks ja nõustamiseks selles valdkonnas. ICNL aitab paari aasta eest koostada meie mittetulundusühingute seadust. Maksunduse arendamisel nõustavad nad meid ülaltoodud küsimustes, teevad vajalikke analüüse ning jagavad kogemusi. EMSL on leidnud partnerid ka Eesti juristide hulgas.

Vabatahtlikkuse küsimusega tegeleb Peipsi Koostöö Keskus.

EMSL
www.ngo.ee

EMSLI ÜLDKOOSOLEK

1. novembril toimus EMSLi 2002. aasta üldkoosolek, et valida EMSLi nõukokku 5 uut liiget.

EMSLi nõukogu liikmed valitakse kolmeks aastaks. Lagle Üldkoosolekul toimunud hääletuse tulemusena on EMSLi nõukogu koosseis alates 1. novembrist 2002 järgmine:

Mall Hellam – Avatud Eesti Fond

Reet Laja – Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus

Lagle Parek – Eesti Caritas

Mari Suurväli – Junior Achievementi Arengufond

Toomas Trapido – Eestimaa Looduse Fond

Reet Valing – MTÜ Kodanikukoolitus

Jaak Võsa – Eesti Iseseisva Elu Keskus

21. novembril toimunud nõukogu koosolekul valiti ühehäälselt uueks nõukogu esinaiseks Lagle Parek.

EMSLI LIIGE

SA EESTI ÕIGUSKESKUS

Eesti Õiguskeskusel on kaks osakonda – koolitusosakond ning teabeosakond. Koolitusosakonna peamiseks tegevusvaldkonnaks on kohtunike, prokuröride jt juriidiliste erialade esindajate täiendkoolitamine, aga samuti ka riigiametnike eurokoolitus.

Avalikkusele on suunatud teabeosakond, kelle töö väljundiks on Eesti Õiguskeskuse kodulehekülj. Kodulehekülje uudiste rubriigist on kättesaadavad olulisemad õigusosalased uudised. Juriidiliste probleemide diskuteerimiseks on ettenähtud juristide arutelufoorum, mis toimib küsimuste-vastuste vormis. Ühikonna valupunktide ning kitsaskohtade, millele seaduste loojad pole veel jõudnud tähelepanu pöörata, leidmiseks on avatud ühikonnafoorum. Foorumi kaudu saab kodanikuühiskond kaasa aidata probleemide lahendamisele. Foorumil arutatavatel teemadel võivad kõik kaasa rääkida ning teha omapoolseid ettepanekuid probleemide lahendamiseks või uute teemade tõstatamiseks. Hetkel on ühikonnafoorumil arutelu all AIDS/HIV-i ja laste ning naiste vastase vägivalda teemad. Lähemal ajal lisandub neile vabatahtlikkuse teema. Seadusloomeprotsessi jälgimise, kodanike, kodanikeühenduste seadusloomesse kaasamiseks on loodud seadusloomefoorum Themis (www.lc.ee/themis), millest tulebki alljärgnevalt juttu.

Lühidalt seadusloomefoorumi Themis sünniloost

1. septembril 1998.a. avas SA Eesti Õiguskeskuse infoosakond infolisti, mis oli mõeldud juristidele ja juurahuvilistele informatsiooni vahetamiseks ning õiguslike probleemide arutamiseks. Listis tekkis peagi kaks alalist ehk kaks omaette gruppi, millest ühe liikmed soovisid üksnes õigusosalast informatsiooni, teise liikmed aga olid huvitatud küsimuste-vastuste vormis arutlust.

Viimases neist toodi tihti välja seaduste ja seadusloomega seonduvaid probleeme. Sellest asjaolust lähtuvalt tekkis idee anda listi liikmetele võimalus seadusloomes kaasa rääkida. Saabunud ettepanekute põhjal kuulutas Eesti Õiguskeskus välja registreerimise omaette listi arutlemaks võlaõigusseaduse eelnõu 37. peatüki pealkirjaga "Tööleping" üle. Vastukaja oli ootuspäraselt aktiivne ning arutelugruppi registreerus kümneid huvilisi. 8. novembril 1999.a. kuulutas listi haldaja foorumi avatuks. Võlaõigusseaduse eelnõu arutelulisti avamist võibki pidada seadusloomefoorumi Themis alguseks. 22. märtsil 2001.a. avas Eesti Õiguskeskus oma koduleheküljel seaduseelnõude arutamise ja ettepanekute tegemise foorumi (www.lc.ee/themis). Oma praeguse nime – seadusloomefoorum Themis – sai eelnõude arutelufoorum siiski hiljem. Kodulehekülje kasutajate vahel kuulutati 2001.a. sügisel välja nimekonkurss. Kõige sobivamaks laekunud ettepanekutest pidasime foorumi nimetamist kreeka mütoloogiast tuntud kinniseotud silmadega, kaale ning mõõka käeshoidva õigusjumalanna Themise järgi.

Seadusloomefoorum Themis – kellele ja milleks

Seadusloomefoorumi Themis peaeesmärgiks on kommunikatsiooni parandamine avaliku sektori ja kodanike, kodanikeühenduste vahel. Themise kaudu loodame muuta seadusloomeprotsessi tavakodanikule läbipaistvamaks ja arusaadavamaks ning aidata samas seaduste sepistajaid asjalike kommentaaride ja ettepanekutega. Themise eesmärkide elluviimine eeldab Themise meeskonnalt ühelt poolt kolmanda sektori koolitamist selles vallas, kuidas seadusloome protsessis osaleda ning seda efektiivselt mõjutada. Samas nõuab Themise eesmärkide teostamine dialoogivormis koostöö arendamist ministriumidega.

Senine tegevus

Seadusloomefoorumil Themis käib arutelu ühiskondlikult oluliste ning avalikkusele huvipakkuvate seaduseelnõude üle. Näiteks on Themisel diskussiooniks olnud ravikindlustuse seaduse eelnõu ja hasartmängumaksu seaduse eelnõu, millised praeguseks on juba seadustena vastu võetud. Hetkel on kodanikeühenduste jaoks oluliseks Themisel olevatest eelnõudest Riigikogu kodukorra seaduse eelnõu (1222 SE II). Eelnõu näeb ette seaduseelnõudele kodanike ja kodanikeühenduste poolt esitatud ettepanekutele vastamise kohustuse juhtivkomisjoni poolt seaduseelnõu lugemiste vahepeal koostatava seletuskirja näol. Themisel antakse kodanikule võimalus eelnõu, selle seletuskirja ja eelnõuga seotud muude materjalidega tutvumiseks. Soovi korral on foorumiküllastajal võimalik avaldada eelnõu kohta arvamust ning teha omapoolseid muudatusettepanekuid. Themise seadusloomefoorumile laekunud asjalikest kommentaaridest ja ettepanekutest koostatakse kokkuvõtte ning saadetakse eelnõu menetlejale. Tihti on ministriumid saanud ettepanekutele vastuskirja, mis on kõigile tutvumiseks pandud ka Themisele. Lisaks olemas seaduseelnõude kohta arvamuste ja ettepanekute saamiseks korraldanud küsitlusi ja ümarlaudasi.

Tulevikuplaanid

Themisel on plaanis arendada edasi oma senist tegevust virtuaalse seadusloomefoorumiga. Püüame veelgi lihtsustada eelnõudega tutvumist, nende sisust arusaamist ja arvamuse avaldamist ning ettepanekute tegemist. Selle eesmärgi saavutamisel on oma roll nii foorumi tehnilise kui ka sisulise külje parandamisel. Sisulise külje osas tahame senisest enam rõhku asetada seaduseelnõude erapooletute analüüside koostamisele ning kodanikele kättesaadavaks tegemisele. Tahame jätkata küsitluste läbiviimise ja ümarlaudade korraldamise kaudu kodanike kodanikeühenduste kaasamist seadusloomeprotsessi. Näiteks on jaanuaris plaanis korraldada järjekordne ümarlaud nüüdseks kohe-kohe Riigikogu menetlusse jõudva tarbijakaitse seaduse eelnõu arutamiseks.

Üheks oluliseks arengusuunaks on ka 1. detsembril valminud Themise venekeelne versioon, mis peaks tulevikus saama ligilähedaseks eestikeelse Themisega. Kuna venekeelne Themis valmis alles hiljuti, siis on lähiajal üheks prioriteediks vene keelt kõnelevate kodanike teavitamine venekeelse Themise olemasolust ning selle võimaluste tutvustamine. Themise tegevuse laiemaks tutvustamiseks on plaanis hakata paberkanalil perioodiliselt välja andma infolehte "Themise uudised".

Lõpetuseks

Themise senine tegevus on olnud viljakandev – ministriumid on muutunud avatumaks ja hakanud rohkem arvestama kodanike arvamusega võrreldes olukorraga, mis valitakse paari aasta eest (Themise poolt edastatud muudatusettepanekutest on osad jõudnud ka erinevatesse eelnõudesse ja seadustesse); kodanikud on muutunud julgemaks oma arvamuse avaldamisel ning ettepanekute tegemisel ja hakanud tasapisi kasutama võimalusi seadusloomeprotsessis osalemiseks. Negatiivsete tendentsidena mainiks valitsuskoalitsiooni liikumist suletuse ning avaliku sektori politiseerimise suunas. Kuigi olukord on parem võrreldes Themise tegevuse algusaegadega, on pideva ja tõhusa kommunikatsiooni toimumiseks avaliku sektori ja kodanikkonna vahel käia veel üsna pikk tee.

INGERI LUIK

SA Eesti Õiguskeskuse juriidiline konsultant
www.lc.ee

VEEBRUARIS TULEB EESTI MITTETULUNDUSÜHENDUSTE SUURKOGU

1. veebruaril 2003. aastal algusega kell 10.00 toimub Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaua (EMÜ) III Suurkogu Tallinnas, Sakala keskuses.

Nagu igal aastal, nii ka seekord on suurkogu keskmes üks põhiküsimus. Seekord arutame EMÜ esinduskogu poolt koostatud dokumenti "Eesti kodanikuühenduste pöördumine avaliku võimu ja avalikkuse poole osalusdemokraatia põhimõtete rakendamiseks Eestis". Me taotleme, et tulenevalt Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsioonist oleks avalikkus teadlik ja avalik võim koostööaldis, et suurendada kodanikuühenduste rolli ja osalust ühiskonnaelud edendamisel.

EMÜ suurkogudel on ühenduste esindajatel kord aastas võimalik kokku tulla ning oma tegevust takistavaid probleeme arutada. Seekord on suurkogul selles veelgi olulisem roll. EMÜ esinduskogu sooviks on suurkogu ettevalmistamise ja läbiviimise käigus koguda võimalikult paljude kodanikuühenduste ettepanekuid ja arvamusi selle kohta, mis takistab meid soovitud paremini tegutsemast. Lühidalt: soovime kitsaskohad kaardistada, et suurkogul valitav esinduskogu saaks sellele tuginedes koostada konkreetse tegevuskava ühenduste jätkusuutlikkuse arendamiseks.

On loomulik, et mitte kõigi ühenduste esindajatel ei ole mahti tulla üheks päevaks Tallinna. Seetõttu on eriline roll suurkogu eel toimuvatel kodanikuühenduste piirkondlikel ümarlauakoosolekutel, kus arutatakse samuti nii dokumenti kui ka kaardistatakse probleeme. Ka seal esiletoodud puudused lisatakse suurkogul esitatavate "murede" hulka ja nii on meil võimalik tõesti saavutada esinduslik ülevaade neist paljudest hädadest, mis kodanikuühendusi nende tegevuses vaevavad.

Piirkondlike ümarlaudade ettevalmistamise ja läbiviimise eest kannavad hoolt piirkondlikud mittetulundusühingute tugikeskused, kes tagavad ka probleemide kogumise piirkondades ja edastamise EMÜ esinduskogule.

Eeloleval suurkogul arvestame ka varasemat kriitikat: sel korral on päeva jooksul rohkem emotsionaalsust meeldivate muusikaliste vaheladega.

Arvestades, et kuu aega pärast suurkogu toimuvad Riigikogu valimised, kutsume kohale kõikide erakondade esindajad. Nad räägivad, kuidas nad oma programmides ja lubadustes kodanikuühendustesse suhtuvad ning tutvustavad oma valismaterjale. Tundub, et on oodata palju poliitikuid ja poliitikasse pürgijaid.

AGU LAIUS

EMÜ esinduskogu esimees
www.emy.ee

STATISTIKA

Riigikogus vastu võetud Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsioonis (EKAK) on määratletud avaliku võimu ja kodanikuühenduste vastastikku täiendavad rollid ning koostöömise põhimõtted avaliku poliitika kujundamisel ja teostamisel ning Eesti kodanikuühiskonna ülesehitamisel.

Nii poliitikakujundamise protsessis kui ka igapäevases suhtluses avaliku sektori ja äriktori esindajatega vajame korrastatud statistilisi andmeid Eesti kolmanda sektori kohta. Statistika peaks hõlmama andmeid kolmanda sektori struktuuri, rolli ja tegevusvaldkondade kohta, samuti kajastama majandustegevust iseloomustavaid näitajaid ja andma teavet ühenduste finantseerimisallikate kohta. Korrastatud statistika teeks võimalikuks hinnata

kolmanda sektori mõju ühiskonnale tervikuna ning aitaks välja selgitada need tegurid, mis soodustavad või takistavad kodanikuühenduste arengut. Selle põhjal saaks teha põhjendatud ettepanekuid ühenduste arengut mõjutavate õigusaktide muutmiseks või algatada uusi seadusi.

Idee sündis ammu

EKAKi koostajad mõistsid statistiliste andmete vajalikkust juba kontseptsiooni koostamise käigus. Idee Eesti mittetulundussektori statistika korrastamisest hakkas teoks saama 2001. aasta sügisel, kui EMSLi eestvedamisel toimus kokkusaamine EMÜ Esinduskogu, poliitikauuringute keskuse PRAXIS, Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi, maksuameti, statistikaameti ja rahandusministeeriumi esindajate osavõtul.

2002. aasta kevadeks valmis PRAXISE poolt ettevalmistatud projekt "Eesti mittetulundussektori kohta käiva statistika kogumise ja analüüsi korrastamine", mida rahaliselt toetas Balti-Ameerika Partnerlusprogramm.

Statistikaprojekti elluviimine on kavandatud mittetulundussektori ja riigiametite koostööna. Projekti teostamine toimub kolmes etapis: andmehõivesüsteemi teoreetiline väljatöötamine koos rahvusvaheliste ekspertidega, pilootuuringu läbiviimine ja tulemuste analüüsimine ning statistika korrastamiseks vajaliku süsteemi viimistlemine.

Ülevaade uuringutest tehtud

Projekti raames on koostatud ülevaade hetkel Eestis olemasolevast ja kogutavast andmestikust mittetulundussektori kohta.

Andmeid kolmanda sektori kohta koguvad ja haldavad Statistikaamet (kasumitaotluseta organisatsioonide vaatlus), justiitsministeeriumi registrikeskus (haldab mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrit) ning maksuamet (mittetulundusühingute ja sihtasutuste majandusaasta aruanded, maksudeklaratsioonid).

Projekti käigus tutvuti kolmanda sektori statistika korraldamise teoreetiliste alustega. Selleks töötati läbi ja koostati kokkuvõtte Johns Hopkinsi Ülikooli ja ÜRO Statistika Osakonna koostööna valminud käsiraamatust "Mittetulundussektor rahvamajanduse arvepidamise süsteemis". Rahvusvahelisest mittetulundusühenduste klassifikatsioonist ICNPO (*International Classification of Nonprofit Organizations*) koostati esialgne eestikeelne variant.

Teooriat ning teiste riikide kogemusi (ennekõike Ungari ja Belgia praktikat) arvesse võttes valmistati ette pilootuuringu läbiviimiseks vajalik metoodika ja küsitlusmaterjalid. Selleks testiti koostatud küsimustikku kahes etapis: augustis EMSLi piirkondlike tugikeskuste töötajate osavõtul ning septembris (pärast muudatuste tegemist küsimustikus) mitmete EMÜ Esinduskogu liikmete osavõtul ja oktoobris Viljandimaal ligi paarikümne kodanikuühenduse esindaja osavõtul.

Tänu rühmaintervjuudes tehtud ettepanekutele on küsimustik tänaseks tublisti teisenenud ning muutunud selgemaks ja arusaadavamaks.

Küsimustikud ootavad vastajaid

Infolehe kättesaamise ajaks on küsimustikud loodetavasti jõudnud pilootuuringu valimisse kuuluvate kodanikuühendusteni Viljandi maakonnas, Ida-Virumaa linnades ja Tallinnas.

Pilootuuring võimaldab testida metoodikat ning töötada välja soovitud riikliku mittetulundussektori statistika süsteemi loomiseks ja juurutamiseks Eestis aastail 2003-2004. Selleks, et metoodikat kasutama hakataks, on vaja, et kolmanda sektori statistika vajalikkust teadvustataks riigi (statistikaameti, rahandusministeeriumi) tasemel ning riigivõim tahaks seda teha.

ÜLLE LEPP

SA PRAXIS projektijuht
yllelepp@tpu.ee

HEA KODANIKU PÕHIMÕTTED

Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlause esinduskogu koostas 26. novembril toimuvaks kodanikupäevaks kümnest punktist koosnevad hea kodaniku põhimõtted.

Hea kodanik:

- tunnetab oma kohta maailmas ja teiste inimeste seas ning mõistab, et elusolendid on asjadest tähtsamad
- aitab lähedasi ja võõraid ning toetab nõrgemaid
- astub välja ebaõigluse ja vägivalda vastu
- teeb tööd ja õpib kogu elu
- austab oma riiki ja selle tähtpäevi, tunneb põhiseadust ja õigussüsteemi ning täidab seadust ka väikestes asjades
- tunneb huvi ühiskonnas toimuva vastu, on poliitiliselt teadlik, ilmutab kodanikuaktiivsust ega pea end tähtsusetuks inimeseks
- austab inimväärikust, võrdõiguslikkust ja teiste õigust olla erinev
- hoiab loodust, mõtleb ka teistele elusolenditele ja järeltulivatele põlvedele
- tunneb ajalugu ning austab oma ja teiste rahvaste kultuuri
- on aus, lahke, sõbralik ja peab lugu heast naljast

Neid põhimõtteid järgides saab hea kodanik olla igaüks, hoolimata kodakondsusest.

VALI AASTA TEGIJA 2002

EMSL kuulutab välja avaliku konkursi 2002. aasta mittetulundusühingu, sihtasutuse, sponsorfirma, eraannetaja, vabatahtliku ja missiooniinimese väljaselgitamiseks. Konkursile saab esitada organisatsioone ja üksikisikuid.

Kuuendat aastat toimuva ürituse eesmärgiks on teadvustada kodanikualgatuse tähtsust ja tugevdada heategevuslikke traditsioone ühiskonnas. Eestis on mittetulunduslik, vabatahtlik ning heategevuslik tegevus olnud võimalik üle kümne aasta. Seepärast otsustas EMSLi nõukogu tunnustada neid, aktiivsed ja elujõulised olnud vähemalt viis aastat. Põhjendatud ettepanekuid ootame 15. veebruarini aadressil:

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

Endla 4, 10142 TALLINN

faksil: (0) 626 33 10

e-mailil: info@ngo.ee

Ettepanekuid võivad esitada nii üksikisikud kui ka organisatsioonid. Iseennast või enda organisatsiooni palume mitte esitada. Ettepanekus peab olema: esitaja andmed (nimi, nimetus, kontakttelefon, aadress jne), esitatava parima kandidaadi andmed (nimi, nimetus, kontakttelefon, aadress jne), kuni 15-realine põhjendus.

Lisateava EMSList

www.ngo.ee

ABI PROJEKTIKIRJUTAJALE

Koostöös EMSLiga annab projektkirjutaja Birgit Villa professionaalset nõu projektide kohta. Teil on soodne võimalus tellida oma **projektile konsultatsiooni**. Teenus (299.-/h) sisaldab sisulist, keelelist ja vormistuslikku nõu teie valmis- või poolelioleva projekti kohta. Teiseks on võimalik tellida oma ideele, organisatsioonile või projektile **potentsiaalsete finantseerijate** leidmise teenus (alates 500.-). Soodsa hinna tagab EMSLi liikmelisus.

Lähem info teenuste kohta:

www.birx.fie.ee

(0) 646 3112

050 10 425

info@birx.fie.ee

Uus raamat

"KUJUNDA OMA HEATEGEVUSPROGRAMM" EMSL

EMSL andis Philip Morris OÜ toetusel välja käsiraamatu väike- ja keskmise suurusega ettevõtete juhtidele. Ilmunud käsiraamat pealkirjaga "Kujunda oma heategevusprogramm" annab ettevõttele nõu oma heategevusprogrammi kujundamiseks ning ühenduste kaasamiseks.

Ühendused on ettevõtetele turu laiendamisel ja hoidmisel headeks partneriteks. Ärisektori ja kodanikuühenduste koostöö toob kasu nii asjaosalistele kui ühiskonnale. Ühelt poolt lähtub ettevõtte oma tegevuses sotsiaalsest vastutusest. Sellega seotud kulutused ei pärsi ettevõtte konkurentsivõimet, vaid pigem suurendavad seda.

Teiselt poolt muutuvad ühendustele koostööprojektide läbi kättesaadavaks vahendid, mis võimaldavad neil oma eesmärgi ja missiooni ellu viia ning seeläbi meie kõigi elu paremaks muuta.

Tahame käsiraamatu abil teha heategevuse ja koostöö ühenduste ja ettevõtete vahel kergeks, arusaadavaks ja usaldusväärseks.

"MARKETING" KRISTINA MÄND

Ilmunud on EMSLi juhataja Kristina Mändi marketingi tutvustava raamatu uus trükk.

Raamatuid saab EMSLi infokeskusest (avatud teisipäeval ja neljapäeval, kell 10.00-12.30 ja 13.00-16.00), MTÜde tugikeskustest üle Eesti ning Avatud Eesti Fondist.

JURIST PAKUB EMSLIS KONSULTATSIOONE

EMSLis saab tasulist konsultatsiooni mittetulunduslikku tegevust puudutavates juriidilistes küsimustes.

Jurist Kaido Floreni vastuvõtt on teisipäeviti, algusega kell 16.30.

Vastuvõtule saab eelnevalt registreerida e-posti teel:

info@ngo.ee või telefonitsi numbril (0) 626 3309. Hea oleks, kui

saadate juba registreerimisel ka oma küsimused.

Konsultatsioonitund maksab 450.- krooni.

Adressaat:

Postmark

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit
10142 Tallinn, Endla 4
Telefon (0) 626 3309, Faks 626 3310
E-post info@ngo.ee
www.ngo.ee